

Warszawa, dnia 18 września 2018 r.

Sygn. akt VI Ka 989/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Adam Bednarczyk

Sędziowie: SO Anna Zawadka

SR del. Michał Bukiewicz (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Robert Wójcik

przy udziale prokuratora Jerzego Kopcia

po rozpoznaniu dnia 18 września 2018 r. w Warszawie

sprawy R. K. (1) s. J. i B., ur. (...) w S.
skazanego wyrokiem łącznym

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 7 maja 2018 r. sygn. akt II K 882/17

zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, przejmując poniesione wydatki na rachunek Skarbu Państwa.

SSO Anna Zawadka SSO Adam Bednarczyk SSR del. Michał Bukiewicz

Sygn. akt VI Ka 989/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Legionowie wyrokiem łącznym z dnia 07 maja 2018 r. w sprawie o sygn. akt II K 882/17, co wynika z części wstępnej tego wyroku, rozstrzygnął w przedmiocie dziewięciu jednostkowych skazań R. K. (1).

Przedmiotowym wyrokiem łącznym orzeczono:

1. na podstawie art. 575 § 1 kpk rozwiązano orzeczenie o karze łącznej w wyroku sygn. akt II K 136/12 Sądu Rejonowego w Słubicach;
2. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.p.k. i art. 19 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw z dnia 20.02.2015 r. połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego w sprawie sygn. akt VI K 76/08 Sądu Rejonowego w Słubicach, Sądu Rejonowego w Słubicach sygn. akt II K 261/08, Sądu Rejonowego w Słubicach sygn. akt II K 183/09, Sądu Garnizonowego w Warszawie sygn. akt SG 46/09, Sądu Rejonowego w Legionowie sygn. akt II K 9/15, Sądu Rejonowego w Legionowie Sygn. akt II K 1120/14 oraz Sądu Rejonowego w Legionowie sygn. akt II K 541/14, przyjmując, że miesiąc kary ograniczenia wolności równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności w sprawie i wymierzono skazanemu karę łączną 3 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 576 § 1 kpk wyroki podlegające łączeniu w zakres nie objętym wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu;
4. na podstawie art. 572 kpk w pozostałym zakresie postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzono;
5. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono skazanemu R. K. (1)okres pozbawienia wolności od dnia 14.02.2007 r. do dnia 15.02.2007 roku, od dnia 20.07.2012 roku do dnia 04.02.2014 r. oraz od dnia 02.08.2014 roku do dnia 04.08.2014 r.;
6. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych i obciążono nimi Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku łącznego apelację wniósł obrońca skazanego adw. M. M., zaskarżając go w części tj. w zakresie punktów 1, 2, 3, 4 i 5 i zarzucając wydanemu wyrokowi:

- rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności poprzez orzeczenie jej w nadmiernym rozmiarze, która to niewspółmierność wynika z nieuwzględnienia zasady przewencji indywidualnej oraz warunków osobistych i aktualnej postawy skazanego;
- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 85a kk – poprzez jego niezastosowanie w toku wydawania zaskarżonego orzeczenia i w konsekwencji nie wzięcie pod uwagę celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego.

W konsekwencji podniesienia powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie kary łącznej do wymiaru 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, a nadto o zwolnienie skazanego od ponoszenia kosztów postępowania przez Sądem II instancji i obciążenia tymi wydatkami Skarb Państwa.

Sąd zważył co następuje:

Na wstępie zaznaczyć należy, że Sąd Rejonowy rozpoznając przedmiotową sprawę nie dopuścił się żadnych podlegających uwzględnieniu z urzędu uchybień, które skutkowałyby koniecznością uchylenia, czy też zmiany zaskarżonego wyroku niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, stosownie do wymogów art. 439 k.p.k. czy art. 440 k.p.k.

Sąd Okręgowy po dokonaniu analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, zajął stanowisko, iż ustalenia poczynione przez Sąd I instancji, w zakresie kwestionowanym przez skarżącego są prawidłowe, a podniesione w apelacji zarzuty wymierzenia skazanemu rażąco niewspółmiernej kary pozbawienia wolności oraz obrazy prawa materialnego jawią się jako całkowicie bezpodstawne.

Poprzedzając zasadniczą część rozważań oraz szczegółowe odniesienie się do sformułowanych przez apelującego zarzutów stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy wyrokując w sprawie, dokonał prawidłowej oceny w zakresie warunków formalnych koniecznych do wydania wyroku łącznego w oparciu o treść art. 85 § 1 kk, art. 86 § 1 kk i art. 87 § 1 kpk, słusznie wskazując, iż na mocy art. 19 ust. 1 ustawy o zmianie Ustawy Kodeks Karny oraz niektórych innych ustaw z dnia 20 lutego 2015 r., w odniesieniu do osoby skazanego, winy być stosowane przepisy w brzmieniu po nowelizacji Kodeksu Karnego, jaka nastąpiła z dniem 01 lipca 2015 r. Co prawda istotnie poczynienie powyższych prawidłowych ustaleń, nie uchroniło Sądu Rejonowego od pewnych uchybień w zakresie sposobu łączenia orzeczonych wobec skazanego kar, jednakże stwierdzone uchybienia w ujawnionym stanie faktycznym musiały pozostać bez wpływu na treść wydanego orzeczenia, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Przechodząc w pierwszej kolejności do zarzutów apelacyjnych wywiedzionych przez obrońcę skazanego, wskazać należy, iż zdaniem Sądu Okręgowego, brak jest w przedmiotowej sprawie podstaw do podzielenia stanowiska skarżącego i uznania aby istotnie Sąd Rejonowy, w sytuacji faktycznej jaka ukształtowała się wobec skazanego w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji, dopuścił się wymierzenia wobec skazanego rażąco niewspółmiernej

kary. Przedmiotowe rozstrzygnięcie, jak podnosił skarżący, miało być zaś konsekwencją nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy zasad prewencji indywidualnej oraz warunków osobistych i aktualnej postawy skazanego, a nadto nie wzięcia pod uwagę celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie orzeczona kara ma osiągnąć wobec skazanego.

Rozważania w tym zakresie należy niewątpliwie rozpocząć od ogólnego wskazania, iż zarzut niewspółmierności kary, aby był zasadny, musi dotyczyć rażącej niewspółmierności, a więc nienadającej się do zaakceptowania. Niewspółmierność rażąca to znaczna, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą, zasłużoną (por. wyr. SN z 1.12.1994 r., III KRN 120/94, wyr. SA we Wrocławiu z 14.3.2001 r., II AKA 55/01, wyr. SA w Krakowie z 14.9.2005 r., II AKA 165/05). Na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi bowiem o każdą, ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również

w potocznym znaczeniu tego słowa - rażąco niewspółmierną, to jest niewspółmierną

w stopniu niedającym się wręcz zaakceptować (zob. wyrok SN z dnia 2.02.1995r., II KRN 198/94).

Zwrócić jednocześnie uwagę należy na fakt, iż bezsprzecznie Sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowania wymiaru kary, również kary łącznej. Rolą zaś Sądu Odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować. Kara łączna jest niewątpliwie swego rodzaju podsumowaniem działalności przestępczej sprawcy w czasie objętym skazaniami. Nie jest to jednak sposób na premię dla sprawcy większej ilości przestępstw. Wymierzając karę łączną, stosuje się zwykle dyrektywy karania, a zwłaszcza słuszności i celowości, wyrażane przez związek przedmiotowo - podmiotowy między poszczególnymi przestępstwami. Na ogół nie ma powodu, by orzekać kary łączne w dolnych granicach, to jest w wysokości najsurowszej ze zbiegających się kar. Popelnienie więcej niż jednego przestępstwa powinno raczej skłaniać do odstępstwa od absorpcji kar, niż za nią przemawiać. Wymierzenie takiej kary prowadziłyby bowiem do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, zatem prowadziłyby do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych. Jakkolwiek przy wymiarze kary łącznej dopuszczalne jest stosowanie zasady kumulacji jak i zasady absorpcji, to jednak są to rozstrzygnięcia typowo skrajne, które znajdują zastosowanie zupełnie w wyjątkowych, nietypowych sytuacjach. Absorbcję można zastosować albo wtedy, gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową, albo orzeczone za niektóre z czynów kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś inne szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego. Zdaniem Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie, wbrew stanowisku skarżącego, takie okoliczności nie wystąpiły. Co prawda istotnie w uzasadnieniu Sądu Rejonowego brak jest szczegółowych rozważań co do przesłanek, które legły u podstaw orzeczenia wobec skazanego kary łącznej w rozmiarze wskazanym w wyroku, jednakże powyższe nie może skutkować przyjęciem jako uzasadnionego twierdzenia, iż w sprawie doszło do wymierzenia rażąco niewspółmiernie wysokiej kary. W realiach niniejszej sprawy, w szczególności nie można, tak jak to czyni obrońca skazanego, nadawać nadmiernego znaczenia opinii o zachowaniu się skazanego w okresie odbywania kary i deklarowanego przez skazanego negatywnego stosunku do popełnionych przestępstw. Choć rzeczywiście, z treści wspomnianej opinii można wyprowadzić szereg pozytywów co do zachowania skazanego w zakładzie karnym to zwrócić należy uwagę, że skazany odbywa karę pozbawienia wolności w ZK w K. dopiero od października 2017 r. Trudno zatem przyjąć, by ten stosunkowo krótki okres poprawy postawy życiowej skazanego, na swój sposób wymuszonej warunkami izolacji penitencjarnej, mógł rzutować na bardziej korzystny dla niego sposób ukształtowania kary łącznej, aniżeli ten przedstawiony w zaskarżonym wyroku. Z punktu widzenia prognostycznego, jeśli chodzi o wyniki resocjalizacji, nie można go przeceniać zwłaszcza przy uwzględnieniu tego, że na przestrzeni poprzednich lat skazany dopuścił się wielu rozmaitych rodzajowo przestępstw. Mając na uwadze treść art. 85a kk, skarżący nie może oczekiwać, by okoliczność poprawnego zachowania w warunkach osadzenia w zakładzie karnym przesłaniała wymowę uprzedniego, notorycznego wchodzenia w konflikt z prawem. Stosowanie postulowanej w apelacji zasady pełnej absorpcji może wchodzić w grę jedynie w przypadkach zupełnie szczególnych, przy wyjątkowym nagromadzeniu korzystnych z punktu widzenia skazanego okoliczności, do których odwołuje się przepis art. 85a kk. Sąd Odwoławczy takowych się nie doszukał, w szczególności, iż sprawca nie powinien być premiowany z powodu intensywności przestępczego działania. Podkreślić tu trzeba zazwyczaj odległy związek czasowy pomiędzy poszczególnymi, popełnionymi przez

skazanego przestępstwami. Rozpiętość przestępczej działalności skazanego, będącej przedmiotem zainteresowania z punktu widzenia zaskarżonego wyroku, sięga kilkudziesięciu występów popełnionych na przestrzeni kilkuletniego okresu czasu. Skazany dopuścił się ich na szkodę wielu osób i podmiotów. Godziły one przy tym w rozmaite dobra prawne (mienie, bezpieczeństwo dla zdrowia w związku z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, godność funkcjonariuszy publicznych, zdrowie, własność). Zwrócić jednocześnie należy również uwagę, iż skazany jest osobą stosunkowo młodą, a do chwili obecnej dopuścił się już popełnienia kilkunastu przestępstw. Mając to wszystko na uwadze Sąd Odwoławczy zgodził się z sądem I instancji, że kształtowanie kary łącznej nie mogło zostać oparte w niniejszej sprawie w oparciu o zasadę pełnej absorpcji. Pamiętać należy, iż instytucja wyroku łącznego nie jest ustanowiona po to tylko, by w każdym przypadku przysparzać skazanym jak najdalej idących korzyści.

Jednocześnie, zwrócić należy uwagę na fakt, iż obrońca skazanego, kwestionując zasadność orzeczonej wobec skazanego kary łącznej oraz formułując wniosek w przedmiocie wymierzenia R. K. (1) kary pozbawienia wolności z zastosowaniem zasady absorpcji tj. w wymiarze 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, wydaje się zupełnie nie zauważać faktu, iż w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji skazany odbył już karę pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym ten wnioskowany przez skarżącego. Co prawda z formalnego punktu widzenia istotnym jest orzeczenie w wyroku łącznym kary w niższym wymiarze niż okres już odbytych i połączonych kar pozbawienia wolności, co wynika wprost z treści art. 576 § 2 k.p.k., to jednak, co również uszło uwadze skarżącego, obecnie, wobec wykonania przez skazanego całości kary łącznej orzeczonej w wyroku łącznym w sprawie II K 136/12 w wymiarze 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, nie było możliwości orzeczenia kary łącznej w takim wymiarze. Kara ta, w dacie wyrokowania przez Sąd II instancji, nie była już karą podlegającą wykonaniu, a zatem nie podlegała również łączeniu w wyroku łącznym.

Z tych zatem wszystkich powodów Sąd Odwoławczy nie podzielił twierdzeń skarżącego, że kara łączna pozbawienia wolności w rozmiarze orzeczonym przez Sąd Rejonowy jawi się jako nadmiernie wygórowana i winna zostać zmieniona zgodnie z zasadą absorpcji. Orzeczonej karze powinna służyć celom wychowawczym i zapobiegawczym wobec skazanego, a także należycie kształtować prawną świadomość społeczeństwa. Zdaniem Sądu Okręgowego kara orzeczone przez Sąd I instancji spełnia te cele.

Odnosząc się w dalszej kolejności do wspomnianych na wstępie niniejszego uzasadnienia uchybień, których w toku wyrokowania w sprawie dopuścił się Sąd Rejonowy wskazać należy, iż zgodnie z zastosowanym przez Sąd I Instancji, obecnie obowiązującym art. 85 § 1 kk - warunkiem orzeczenia kary łącznej w wyroku łącznym jest stwierdzenie, że sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju lub inne podlegające łączeniu. W takiej zaś sytuacji podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu w całości lub w części kary lub kary łączne za w/w przestępstwa. Przy czym, co oczywiste i niewymagające głębszego uzasadnienia, zawarte w treści art. 85 § 2 kk sformułowanie "kary łączne", nie dotyczy jedynie tych kar orzeczonych w wyrokach jednostkowych, ale również kar łącznych orzeczonych w wyrokach łącznych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić trzeba, że niewątpliwie brak było podstaw do dokonywania przez Sąd Rejonowy, niejako dorozumianego, rozwiązania kar łącznych orzeczonych w wyroku łącznym wydanym w sprawie II K 136/12 przez Sąd Rejonowy w Słubicach, a następnie dokonywania ponownego łączenia kar jednostkowych, które zostały już uprzednio połączone w przedmiotowym wyroku łącznym. Jak już bowiem wspomniano obecnie obowiązujące zasady dotyczące łączenia kar w wyrokach łącznych pozwalają na łączenie uprzednio orzeczonych kar łącznych, także tych orzeczonych w wyrokach łącznych, bez potrzeby ich rozłączania. Jednocześnie zwrócić należy uwagę na fakt, iż w dacie wyrokowania przez Sąd I Instancji kara łączna 1 roku pozbawienia wolności, która została wymierzona w wyniku połączenia kar orzeczonych w wyroku Sądu Rejonowego w Słubicach w sprawie II K 183/09 oraz Sądu Garnizonowego w Warszawie w sprawie sygn. akt SG 46/09 została już w całości wykonana, a zatem brak było podstaw do tego aby łączyć zarówno przedmiotową karę łączną, jak również kary jednostkowe, które w wyniku wymierzenia owej kary łącznej zostały połączone. Oczywistym jest przy tym stwierdzenie, iż kary jednostkowe objęte następnie węzłem kary łącznej w wyroku łącznym podlegają wykonaniu jako kara łączna. Przytoczne powyżej aktualne brzmienie art. 85 § 2 kk wyraźnie wskazuje, iż obecnie łączeniu podlegają jedynie kary

podlegające wykonaniu, wydaje się zaś, iż Sąd Rejonowy łącząc w wyroku łącznym kary jednostkowe orzeczone II K 183/09 oraz SG 46/09 (abstrahując już nawet od tego, że ewentualnemu łączeniu powinna podlegać kara łączna wymierzona w wyniku połączenia kar orzeczonych w w/w sprawach) całkowicie pominął przedmiotową kwestię.

Konsekwencją powyższych uchybień było również błędne określenie przez Sąd Rejonowy górnej granicy nowej, możliwej do wymierzenia kary łącznej. Prawidłowe bowiem zastosowanie obecnie obowiązujących przepisów powodowałoby, iż podstawą określenia granic nowej kary łącznej byłyby kary łączne orzeczone we w dalszym ciągu zachowującym moc wyroku łącznym z dnia 08.08.2012 r. W uzasadnieniu wydanego wyroku Sąd Rejonowy wskazał, iż możliwą do wymierzenia wobec skazanego karą łączną była kara w wymiarze do 5 lat i 11 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy prawidłowo określona górna granica możliwej do wymierzenia kary łącznej, w czasie wyrokowania przez Sąd I instancji, wynosiła 4 lata i 1 miesiąc. Podstawę przedmiotowej kary stanowiła zaś kara łączna orzeczona w pkt I wyroku łącznego II K 136/12 (która w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji była jeszcze nie wykonywana), kara pozbawienia wolności orzeczona w sprawie II K 9/15 oraz kary ograniczenia wolności orzeczone w sprawach II K 1120/14 oraz II K 541/14.

Przedmiotowe uchybienia, których dopuścił się Sąd Rejonowy musiały jednakże, w ukształtowanej w niniejszej sprawie sytuacji faktycznej, pozostać bez wpływu na treść wydanego wyroku. Biorąc bowiem pod uwagę rozmiar orzeczonej wobec skazanego w wyroku łącznym kary łącznej oraz okoliczność, iż w sprawie został złożony środek odwoławczy jedynie na korzyść skazanego, wyeliminowanie powyższych uchybień było nie możliwe. Wymierzenie skazanemu nowej kary łącznej, w taki sposób aby nie pogorszyć sytuacji skazanego, spowodowałoby bowiem konieczność orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż ten, który wynikałby z zastosowania wobec skazanego zasady pełnej absorpcji. Tak ukształtowany wyrok byłby zaś ewidentnie sprzeczny z obowiązującymi zasadami dotyczącymi kształtowania wymiaru kar łącznych, mógłby spowodować powstanie wątpliwości co do prawidłowości orzeczonej wobec skazanego kary, a nadto wzbudzić wrażenie nieco fantazyjnego.

Mając na uwadze powyżej poczynioną argumentację Sąd Okręgowy, nie uwzględniając apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 7 maja 2018 r.

Na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy zwolnił skazanego od kosztów sądowych, a poniesionymi wydatkami, obciążył Skarb Państwa. Zdaniem Sądu, z uwagi na sytuację materialną skazanego, obciążenie go kosztami byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.